

ETURAUHASTULEHDUS

Eturauhastulehdus eli prostatiitti muodostuu bakteerien noustessa pitkin virtsaputkea tai virtsan eturauhastiehyisiin suuntautuvan takaisinvirtauksen seurauksena. Eturauhaseen voi tulla tulehdus myös peräsuolesta tai veri- ja imuteitä pitkin kauempaakin. Bakteeriperäiseen prostatiittiin liittyy lähes aina samanaikainen virtsatietulehdus.

OIREET JA ESIINTYVYYS

Eturauhastulehduksen oireet vaihtelevat aiheuttajasta ja syntymekanismista riippuen.

Äkillinen bakteerin aiheuttama eturauhastulehdus on yleensä seurausta virtsaputken kautta eturauhaseen nousseen bakteerin aikaansaamasta tulehduksesta. Bakteeri voi olla tavallinen iholla oleva bakteeri (kolibakteeri tai stafylokokki) tai esimerkiksi suojaamattomasta sukupuoliyhdyntästä saatu klamydia tai tippuri. Bakteeritulehduksen oireet kehittyvät nopeasti, ja joskus on rajujakin alavatskipuja, joihin voi liittyä pahoinvointia, virtsaamistarpeen lisääntymistä, virtsapakkoa ja joskus myös nivelkipuja.

Krooninen bakteerin aiheuttama eturauhastulehdus tuottaa lievempiä mutta monimuotoisia alavatsan kipuja sekä virtsaamiseen ja siemensyöksyyn liittyviä oireita. Siemennesteessä voi myös esiintyä verta.

Muu kuin bakteeriperäinen eturauhastulehdus on tulehduksista yleisin ja esiintyy pitkäaikaisina ja epäselvinä oireina. Potilaalla on vaihtelevasti viikkojakin kestävä alavatsan ja sukuelinten seudun pakotusta, virtsaamishäiriöitä, seksuaalista haluttomuutta ja erektio-ongelmia. Lisäksi voi olla paineen tunnetta peräaukon seudussa ja kipuja istuessa. Potilailla voi olla myös tunne-elämän ongelmia. Eri tulehdustyypeistä pitkäaikaiset tulehdukset ovat yleisimpiä, ja niitä esiintyy noin 15 %:lla miehistä.

ITSEHOITO

Äkillistä eturauhastulehdusta ei ole syytä hoidella kotikonstein, vaan on mentävä lääkäriin. Pitkäaikaisen vaivan hoidoksi voi käyttää käsikaupassakin myytäviä tulehdukipulääkkeitä, joskin niiden teho on vähäinen. Lämmin pukeutuminen on tärkeää, samoin lantion seudun lämmittämisestä esimerkiksi istumakylvyin olla hyötyä.

MILLOIN HOITON?

Nopeasti kehittyneiden oireiden vuoksi on syytä hakeutua hoitoon lähipäivinä. Pitkäaikaistenkin oireiden vuoksi tutkimuksiin ja hoitoon on syytä hakeutua, jos kotikonstit eivät riitä hallitsemaan oireita, jotka haittaavat elämää. Tutkimuksissa pyritään selvittämään eturauhastulehduksen tyyppi ja hoito määräytyy sen mukaan.

Bakteeriperäinen eturauhastulehdus hoidetaan antibiootilla, joskin kroonisen muodon hoitotulokset vaihtelevat. Muun kuin bakteeriperäisen eturauhastulehduksen hoito voi olla pitkäaikaista. Hoitona käytetään mm. kipukynnystä nostavia lääkkeitä, lämpimiä istumakylpyjä ja eturauhasta pienentäviä lääkkeitä.

EHKÄISY

Koska yleisimmän muodon eli muun kuin bakteeriperäisen eturauhastulehduksen aiheuttajat tai syntymekanismi eivät ole tarkalleen tiedossa, ei ennaltaehkäisyksi ole annettavissa yksiselitteisiä ohjeita. Ilmeisesti kuitenkin sukuelinten ja peräsuolen seudun suojaaminen kylmältä on hyödyksi. Sukupuoliteitse tarttuvan klamydian tai nykyisin harvinaisemman tippurin aiheuttamaa eturauhastulehdusta voi ehkäistä kondomin käytöllä.